

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2004. szeptember 16. *

A C-465/01. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt

2001. december 4-én

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviseli: J. Sack, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

az **Oszták Köztársaság** (képviseli: H. Dossi, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: német.

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, R. Schintgen (előadó),
R. Silva de Lapuerta, P. Kuris és G. Arestis bírák,

főtanácsnok: F. G. Jacobs,

hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az
ügy elbírálására tárgyalás és a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetlevelével az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kérte a
Bíróságtól, hogy az Osztrák Köztársaság nem teljesítette

a) az EK 39. cikk és az 1992. július 27-i 2434/92/EGK tanácsi rendelettel
módosított (HL L 245., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet,

69. o.), a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o., a továbbiakban: az 1612/68/EGK rendelet) 8. cikke, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (HL 1994. L 1., 3. és 572. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet) 28. cikke alapján fennálló kötelezettségeit, mert megtagadta az Európai Unió vagy az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) más tagállamainak állampolgáraitól a munkástanácsokba való választhatóságot;

- b) a Közösség által egyes harmadik országokkal kötött, a valamely tagállamban szakmájukat jogszerűen gyakorló — ezen államokból származó — munkavállalók számára a munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét előíró megállapodások alapján fennálló kötelezettségeit, mert megtagadta ezen munkavállalóktól az üzemi tanácsokba és a munkástanácsok közgyűléseibe való választhatóságot.

A jogi háttér

A közösségi jog vonatkozó rendelkezései

- 2 Az EK 39. cikk szerint:

„(1) A Közösségen belül biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását.

(2) A munkavállalók szabad mozgása magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését a tagállamok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.

[...]

(4) E cikk rendelkezései nem vonatkoznak a közszolgálatban történő foglalkoztatásra.”

- 3 Az 1612/68/EGK rendelet első preambulumbekzdése így fogalmaz:

„mivel legkésőbb az átmeneti időszak végére biztosítani kell a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgását; mivel ennek a célnak az elérése együtt jár a tagállamok munkavállalói között az állampolgárság alapján történő megkülönböztetés eltörlésével a foglalkoztatás, a javadalmazás és az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében csakúgy, mint az ilyen munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgáshoz való jogával abból a célból, hogy foglalkoztatottként tevékenységet folytassanak, a közrend, közbiztonság vagy közegészségügy alapján indokolt korlátozások fenntartásával”.

- 4 Az 1612/68/EGK rendelet 7. és 8. cikke a rendelet „Foglalkoztatás és a munkavállaló családja” című első részének a „Foglalkoztatás és egyenlő bánásmód” című II. címében található.

- 5 Az említett 7. cikk előírja, hogy:

„(1) Valamely tagállamnak egy másik tagállam területén foglalkoztatott állampolgárát a foglalkoztatási- és munkafeltételek tekintetében nem kezelhetik állampolgársága miatt a hazai állampolgároktól eltérő módon, különösen ami a javadalmazást, a

munkaviszony megszüntetését és munkanélkülivé válás esetén az újraelhelyezést vagy újrafoglalkoztatást illeti.

(2) A hazai munkavállalókkal azonos szociális és adókedvezményeket élvez.

[...]

(4) Kollektív vagy egyéni szerződés vagy bármely más kollektív megállapodás azon rendelkezése, amely másik tagállam állampolgárait illetően megkülönböztető feltételeket határoz meg vagy engedélyez a foglalkoztathatóság, a foglalkoztatás, a javadalmazás, egyéb munkafeltételek vagy a munkaviszony megszüntetése tekintetében, semmis.”

6 Az 1612/68/EGK rendelet 8. cikke szerint:

„Azt az állampolgárt, aki egy másik tagállamban áll alkalmazásban, egyenlő bánásmód illeti a szakszervezeti tagság és az azzal kapcsolatos jogok gyakorlásának vonatkozásában, beleértve a szavazati jogot is; a köztestületek vezetésében való részvételből és a közjogi hivatalviselésből kizárható. Továbbá joga van arra, hogy megválasszák a vállalkozás munkavállalói képviseleti szervébe.

Ennek a cikknek a rendelkezései nem érintik az egyes tagállamok azon törvényeit vagy rendeleteit, amelyek szélesebb körű jogokat biztosítanak a másik tagállamból érkező munkavállalóknak.”

7 Az EGT-megállapodás 28. cikke úgy rendelkezik, hogy:

„(1) Az EK-tagállamok és az EFTA-államok között biztosítani kell a munkavállalók szabad mozgását.

(2) A munkavállalók szabad mozgása magában foglalja az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetését az EK-tagállamok és az EFTA-államok munkavállalói között a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében.

[...]

(4) E cikk rendelkezései nem vonatkoznak a közszolgálatban történő foglalkoztatásra.

[...]”

8 A Közösség számos megállapodást kötött harmadik országokkal — így nevezetesen az Európai Gazdasági Közösség és Törökország között társulást létrehozó megállapodást, a közép- és kelet-európai országokkal kötött Európai Megállapodá-

sokat, valamint a magrebi országokkal kötött együttműködési, majd társulási megállapodásokat —, amelyek értelmében a munka- és foglalkoztatási feltételek, valamint a javadalmazás tekintetében az állampolgárság alapján történő minden megkülönböztetés megszüntetésének elve az érintett harmadik országok valamely tagállam területén jogszerűen foglalkoztatott állampolgáira is vonatkozik.

Nemzeti szabályozás

- 9 Ausztriában az Arbeiterkammergesetz (törvény a munkástanácsokról, BGBl 1991/626, a BGBl I., 1998/166-ban közzétett változata, a továbbiakban: AKG) 1. cikke előírja, hogy az alkalmazotti és munkástanácsok, valamint a szövetségi alkalmazotti és munkástanács (a továbbiakban: munkástanácsok) célja, hogy mindkét nem munkavállalói szociális, gazdasági és kulturális érdekeit képviselje és előmozdítsa.
- 10 Az említett tanácsok, amelyek közjogi szervezetek, és amelyeknek elvben minden munkavállaló tagdíj befizetése révén a tagja, a jogalkotás területén tanácsadó szerepet is betöltenek.
- 11 A munkástanácsok szervei között szerepel többek között a közgyűlés (AKG 46. cikke). A közgyűlést a választójoggal rendelkező munkavállalók egyenlő, közvetlen és titkos szavazással, az arányos részvétel elve alapján (AKG 19. cikke) választják, 5 éves időtartamra (AKG 18. cikkének (1) bekezdése). Az AKG 20. cikke (1) bekezdésének megfelelően minden olyan munkavállaló, aki a választások időpontjában az érintett munkástanács tagja, rendelkezik szavazati joggal.

- 12 A választhatóság feltételeit illetően az AKG 21. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„Munkástanácsba megválasztható az a munkavállaló, aki az adott tanácsnak tagja, és aki a választások napján

(1) betöltötte 19. életévét, és

(2) akit a megelőző öt évben összesen legalább két évig Ausztriában foglalkoztattak olyan munkaviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében, amely megalapozza az említett tanácsbeli tagságát, és

(3) aki — függetlenül a választhatósághoz előírt életkori feltételtől — nincs kizárva a nemzeti tanácsba való választhatóságból.”

- 13 A Bundesverfassungsgesetz (Szövetségi Alkotmány) 26. cikkének (4) bekezdése értelmében:

„Választható az a férfi vagy nő, aki az adott napon osztrák állampolgársággal rendelkezik, és aki a választás évének január 1-jét megelőzően betöltötte a 19. életévét.”

- 14 Az üzemi tanácsok — amelyek létrehozása kötelező a bizonyos méretet meghaladó osztrák vállalkozásokban — feladata az érintett vállalkozás munkavállalói érdekeinek védelme, különösen, az érdekekben elfogadott jogi rendelkezések tiszteletben tartásának felügyelete.
- 15 Az Arbeitsverfassungsgesetz (alaptörvény a munkáról, BGBl 1974/22, a BGBl 1993/460-ban közzétett változata) 53. cikkének (1) bekezdése, ami az üzemi tanácsba való választhatóság feltételeit szabályozza, a következőképpen fogalmaz:

„Választható az a munkavállaló, aki

(1) a) osztrák állampolgár, vagy

b) az EGT-megállapodást aláíró valamely tagállam állampolgára, és

(2) a választópolgárok értesítésének időpontjában betöltötte 19. életévét, és

3. legalább hat hónapja alkalmazásban áll a szervezeti egységnél vagy a vállalatnál, amelyikhez a szervezeti egység tartozik, és
4. függetlenül az osztrák állampolgárságra vonatkozó feltételtől, a nemzeti tanácsi választásokon való részvételi joga nincs kizárva [...].”

A pert megelőző eljárás

- 16 Mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az osztrák szabályozás összeegyeztethetetlen a közösségi jog követelményeivel — annyiban, hogy egyrészt csak az osztrák állampolgárokat jogosítja fel a munkástanácsokba való választhatóságra, másrészt a munkás- és üzemi tanácsokba való választhatóságból kizárja azokat a munkavállalókat, akiket valamely tagállamban jogszerűen alkalmaznak, és akik a munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében egyenlő bánásmódban részesülnek a származási országuk és a Közösség között kötött megállapodás értelmében —, 1999. július 9-i levelében felszólította az Osztrák Köztársaságot, hogy két hónapon belül adja elő észrevételeit.
- 17 1999. szeptember 6-án az osztrák kormány elismerte, hogy szabályozása nem felel meg a közösségi jog szerinti kötelezettségeinek azon munkavállalókat illetően, akik a Közösség vagy az EGT más tagállamainak állampolgárai, ugyanakkor megjegyezte, hogy a szóban forgó belső szabályozás a közösségi jog közvetlen alkalmazandósága miatt nem volt hatályos. Mindamellet megteszik a szükséges módosításokat annak érdekében, hogy a munkástanácsokba való választhatóságot állampolgárságuktól függetlenül kiterjesszék az összes ilyen munkavállalóra. Ezzel szemben az osztrák kormány vitatta a Bizottság azon munkavállalókra vonatkozó álláspontját, akik a származásuk szerinti harmadik országgal kötött megállapodás alapján a munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében egyenlő bánásmódban részesülnek, amennyiben valamely tagállamban jogszerű munkaviszonyban állnak.
- 18 Mivel az osztrák szabályozásban semmilyen módosítás nem történt, a Bizottság 2000. december 29-én indokolással ellátott véleményt adott az Osztrák Köztársaságnak, amelyben felhívta arra, hogy az értesítéstől számított két hónapon belül hozza meg a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megfeleljen az EK 39. cikk, az 1612/68/EGK rendelet 8. cikke, az EGT-megállapodás 28. cikke, valamint a Közösség által kötött, fent említett kétoldalú megállapodások rendelkezései szerinti kötelezettségeknek.

- 19 Mivel az osztrák kormány által az indokolással ellátott véleményre adott, két — 2001. február 27-i, valamint április 12-i — levélben megfogalmazott válasz nem tartalmazott egyetlen új tényt sem, a Bizottság jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

- 20 Keresetének alátámasztására a Bizottság két kifogásra hivatkozik. Az első kifogás azon munkavállalóknak a munkástanácsokba való választhatóságának megtagadásán alapul, akik az Unió vagy az EGT más tagállamainak állampolgárai. A második kifogás azon harmadik országból származó munkavállalóknak az üzemi és a munkástanácsok közgyűlésébe történő választhatóságból való kizárását érinti, akik Ausztriában jogszerűen állnak alkalmazásban, és akikre a Közösség és az országuk között megkötött, a munka-és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvéről szóló megállapodás vonatkozik.
- 21 E két kifogás megalapozottságát egymást követően kell megvizsgálni.

Az első kifogásról

A felek érvei

- 22 A Bizottság szerint az osztrák szabályozás azon feltétele, miszerint a munkástanácsokba történő választhatóság az osztrák állampolgárságtól függ, nyilvánvalóan összeegyeztethetetlen az EK 39. cikknek és az 1612/68/EGK rendelet 8. cikk (1) bekezdésének Bíróság szerinti értelmezésével, valamint az EGT-megállapodás 28. cikkével, amely hasonló rendelkezéseket tartalmaz.

- 23 A C-213/90. sz. ASTI-ügyben 1991. július 4-én hozott ítéletből (EBHT 1991., I-3507. o., a továbbiakban: ASTI I. ügyben hozott ítélet) és a C-118/92. sz., Bizottság kontra Luxemburg ügyben 1994. május 18-án hozott ítéletből (EBHT 1994., I-1891. o., a továbbiakban: ASTI II. ügy) az következik, hogy az EK 39. cikk és az 1612/68 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerinti, az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának alapelvével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a más tagállam állampolgárságával rendelkező munkavállalóktól megtagadja az olyan, a szakmai tanácsokhoz hasonló szervezetekbe való választhatóságot, amelyeknek az érintettek kötelező jelleggel tagjai, és ezért kötelesek tagdíjat fizetni, továbbá amelyek a munkavállalók érdekvédelmét és érdekképviseletét ellátják, valamint a jogalkotás területén tanácsadó szerepet is betöltenek. Ugyanerre a következtetésre juthatunk az EGT-megállapodás 28. cikke alapján is, amelynek a vonatkozó rendelkezései az EK 39. cikkben foglaltakkal azonos módon kerültek megfogalmazásra.
- 24 Az osztrák kormány ennek a kifogásnak az elutasítását kérte, és hangsúlyozta, hogy a munkástanácsok közjogi szervezetek, amelyek jelentős mértékben közreműködnek a közhatalom gyakorlásában, és ez indokolja a külföldi munkavállalók ilyen szervezetekbe való választhatóságból történő kizárását.

A Bíróság mérlegelése

- 25 Annak érdekében, hogy ezen kifogás megalapozottságáról határozni lehessen, előjáróban arra emlékeztetni kell arra, hogy a munkavállalóknak az Európai Unión belüli szabad mozgása kérdésében az EK 39. cikk (2) bekezdése — amely tulajdonképpen nem más, mint az EK 12. cikk első bekezdésében szereplő, az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés tilalma alapelvének speciális megfogalmazása — a foglalkoztatás, a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében tilt minden, a tagállamok munkavállalói közötti — az állampolgárság alapján történő — megkülönböztetést.

- 26 Ez az elv az 1612/68 rendelet több egyedi rendelkezésében is megfogalmazásra kerül, így különösen a 7. és a 8. cikkben.
- 27 Pontosabban az említett rendelet 8. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy azt az állampolgárt, aki egy másik tagállamban áll alkalmazásban, egyenlő bánásmód illeti a szakszervezeti tagság és az azzal kapcsolatos jogok gyakorlásának vonatkozásában, továbbá joga van arra, hogy beválasszák a vállalkozás munkavállalói képviselői szervébe.
- 28 Ebben a tekintetben a Bíróság már korábban úgy döntött az ASTI I. és az ASTI II. ügyekben hozott ítéleteiben, hogy az olyan szervezetekbe történő választások során, mint amilyenek a szakmai tanácsok, amelyeknek a munkavállalók kötelező jelleggel a tagjai és kötelesek tagdíjat fizetni, és amelyek ellátják a munkavállalók érdekvédelmét és érdekképviselőtét, a választójogra és a választhatóságra ez a rendelkezés alkalmazandó.
- 29 Ami az EGT-megállapodást illeti, a megállapodás 28. cikkének (2) bekezdése az EK 39. cikk (2) bekezdésével szinte azonos módon került megfogalmazásra.
- 30 Ebben az összefüggésben az EK 39. cikk (2) bekezdéséből, az 1612/68/EGK rendelet 8. cikkének első bekezdéséből és az EGT-megállapodás 28. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy az a munkavállaló, aki valamely tagállamnak vagy az Európai Szabadkereskedelmi Társulás (a továbbiakban: EFTA) valamely tagállamának állampolgára, és másik tagállamban foglalkoztatják, a munka- és foglalkoztatási feltételek, és különösen a szakszervezeti jogok tekintetében — beleértve az olyan munkavállalói érdekképviselői és érdekvédelmi szervezetekbe való választhatóságot, mint amilyen az osztrák munkástanács — ugyanolyan bánásmódban kell részesíteni, mint a fogadó tagállam állampolgárait.

- 31 Az osztrák kormány nem vitatja, hogy a jelen keresetben vizsgált nemzeti szabályozás az említett munkástanácsokba történő választhatóságot az osztrák állampolgárságtól teszi függővé.
- 32 Ezért ez a feltétel, amelynek csak az osztrák munkavállalók tesznek eleget, a külföldi munkavállalókkal szembeni közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül.
- 33 Ebből az következik, hogy az Osztrák Köztársaság szabályozása, amely kizárólag azon okból, hogy az érintettek nem osztrák állampolgárok, az Európai Unió más tagállamaiból vagy az EFTA-államokból származó munkavállalókat kizárja a munkástanácsokba való választhatóságból, ellentétes az állampolgárság alapján történő bármilyen megkülönböztetés tilalmának alapelvével, amelyen a közösségi jog fent említett rendelkezései is alapulnak.
- 34 Ezt a következtetést semmiképp sem kérdőjelezi meg az osztrák kormány azon érve, miszerint Ausztriában a munkástanácsok a közhatalom gyakorlásában részt vevő közjogi szervezetek.
- 35 Az ASTI I. és az ASTI II. ügyben hozott ítéletből ugyanis az következik, hogy az olyan nemzeti szabályozás, amely a szakmai tanácsokhoz hasonló, a munkavállalók érdekvédelmét és érdekképviseletét ellátó szervezetekbe történő választások során, amely szervezeteknek az érintettek kötelező jelleggel a tagjai, és kötelesek tagdíjat fizetni, megtagadja a más tagállam állampolgárságával rendelkező munkavállalóktól a választójogot és/vagy a választhatóságot, ellentétes az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével, annak ellenére, hogy a nemzeti jog szerint ezek a tanácsok a közjogi szervezetekhez hasonló jellegűek, és a jogalkotás területén tanácsadó szerepet töltenek be.

- 36 Az osztrák kormány nem tudott olyan érveket felhozni, amelyekből arra lehetett következtetni, hogy Ausztriában a munkástanácsok más jellegzetességekkel bírnak, mint a luxemburgi szakmai tanácsok, amelyek az említett ítéletekhez vezető ügyek tárgyát képezték.
- 37 Végeredményben az osztrák munkástanácsokat illetően a Bíróság már korábban megállapította, hogy az állampolgársági feltétel, amelyhez az osztrák szabályozás az említett tanácsokba való választhatóságot köti, a munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében összeegyeztethetetlen az állampolgárság alapján történő bármely megkülönböztetés megszüntetésének elvével, amelyet a társulási tanács a társulás előmozdításáról szóló, 1980. szeptember 19-i 1/80. határozat 10. cikkének (1) bekezdésében fogalmazott meg; a társulási tanácsot az Európai Gazdasági Közösség és Törökország között társulást létrehozó megállapodás hívta létre, amelyet egyrészt a Török Köztársaság, másrészt az EGK tagállamai és a Közösség 1963. szeptember 12-én, Ankarában írt alá, és amelyet a Közösség nevében az 1963. december 23-i 64/732/EGK tanácsi határozat került kötött meg, hagyott jóvá és erősített meg (HL 1964., 217., 3685. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 11. kötet, 10. o.) (a C-171/01. sz. Wählergruppe Gemeinsamügyben 2003. május 8-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-4301. o.]).
- 38 Az 1980. szeptember 19-i 1/80 határozat 10. cikke az EK 39. cikk (2) bekezdésével és az EGT-megállapodás 28. cikk (2) bekezdésével szinte azonos módon került megfogalmazásra.
- 39 Hozzá kell tenni, hogy mindesetre az állandó joggyakorlat szerint az EK 39. cikk szerinti szabályok alkalmazásának hiánya olyan tevékenységek esetén, amelyek a közhatalom gyakorlásában való részvétellel járnak, kivételt képeznek az alapvető szabadságjog alól, amelyet ezért úgy kell értelmezni, hogy annak hatása arra korlátozódik, ami a tagállamok által védhető érdekek oltalma érdekében szigorúan szükséges. Ebből következik, hogy ez a kivétel nem igazolhatja azt, hogy valamely tagállam az ausztriai munkástanácsokhoz hasonló közjogi szervezetekben való bármely részvétel általános feltételül szabja az állampolgárságot. Ez a kivétel adott

esetben csak azt teszi lehetővé, hogy a külföldi munkavállalókat kizárják a szóban forgó szervezetek egyes sajátos tevékenységeiből, amelyek ténylegesen közhatalomban való közvetlen részvétellel járnak (lásd többek között az ASTI I. ügyben hozott ítélet 19. pontját és a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 92. pontját).

- 40 A Bíróság a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 93. pontjában, amelyben az ASTI I. ügyben hozott ítélet 20. pontjára hivatkozik, azt a következtetést vont le, hogy mivel a javadalmazás, valamint az egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében egyenlő bánásmódban részesülő külföldi munkavállalókról van szó, az ausztriai munkástanácsokhoz hasonló munkavállalói érdekképviseleti és érdekvédelmi szervezetekbe való választhatóságból való kizárás nem igazolható sem a szóban forgó szervezet nemzeti jog által meghatározott jogi jellegével, sem azzal a körülménnyel, hogy az említett szervezet egyes funkciói a közhatalom gyakorlásában való részvétellel járhatnak.
- 41 A fent említett megállapításokra figyelemmel a Bizottság első kifogása megalapozott.

A második kifogásról

A felek érvei

- 42 Ami azon munkavállalóknak az üzemi és a munkástanácsokba történő választhatóságból való kizárását illeti, akik olyan harmadik országból származnak, amellyel a Közösség megállapodást kötött, amely megállapodás a munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatosan biztosítja ezen munkavállalók számára az egyenlő

bánásmód alkalmazását, a Bizottság úgy véli, hogy semmi sem indokolja a „munka- és foglalkoztatási feltételek” kifejezésnek az EK-Szerződésben foglaltak szerintinél megszorítóbb értelmezését. Így, még ha az érintett harmadik országból származó munkavállalók nem is élvezhetik az említett szerződés szerinti szabad mozgás elvéből adódó előnyöket, közülük azok, akik valamely tagállamban jogszerűen állnak alkalmazásban, nem kerülhetnek kedvezőtlenebb jogi helyzetbe, mint a közösségi állampolgárok. Ez lenne a jelen keresetben említett megállapodásokban szereplő, az állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmát tartalmazó klauzula célja.

- 43 Az osztrák kormány szerint a „munka- és foglalkoztatási feltételek” fogalmának a Bizottság által említett megállapodások szerinti értelmezése nem foglalja magában az érintett harmadik országokból származó munkavállalóknak azt a jogát, hogy részt vegyenek az üzemi és munkástanácsokhoz hasonló munkavállalói érdekképviseleti jogi szervek választásain. Az említett fogalom valójában szűkebb jelentéssel bír, mint az EK 39. cikkben használt ugyanezen fogalom, egyrészt mivel az utóbbi rendelkezés az 1612/68 rendeletben lett kifejtve, amelynek a 8. cikk (1) bekezdése kifejezetten a szakszervezeti és hasonló jogokra vonatkozik, míg a szóban forgó nemzetközi megállapodások esetében éppen ez a magyarázat hiányzik, másrészt mivel ez utóbbi megállapodások kevésbé ambiciózus célokat követnek, mint az említett szerződés, mert nem említik a munkavállalók szabad mozgásának elvét. Ilyen értelemben a Bizottság második kifogása nem megalapozott.

A Bíróság mérlegelése

- 44 Ebben a vonatkozásban a Bíróság ítélkezési gyakorlatából is következik, hogy az Európai Közösségek és tagállamai, valamint a Lengyel Köztársaság között társulást létrehozó Európai Megállapodás 37. cikke (1) bekezdésének első franciabekezdése — amely megállapodásnak a Közösség nevében történő megkötése és jóváhagyása az 1993. december 13-i 93/743/Euratom, ESZAK, EK tanácsi és bizottsági határozattal történt (HL 1993. L 348., 1. o.) — a lengyel állampolgárságú munkavállalók számára — amennyiben valamely tagállam területén jogszerűen állnak alkalmazásban —

biztosítja a munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos egyenlő bánásmód jogát, az EK-Szerződés 48. cikkének (2) bekezdése által a közösségi állampolgárok számára biztosított, azonos módon megfogalmazott jog értelmével megegyező értelemben (módosítást követően jelenleg EK 39. cikk (2) bekezdése; a C-162/00. sz. Pokrzeptowicz-Meyer ügyben 2002. január 29-én hozott ítélet [EBHT 2002., I-1049.] 41. pontja).

- 45 Az Európai Gazdasági Közösség és Törökország között létrejött társulási megállapodás tekintetében a Bíróság szintén megállapította, hogy a fent hivatkozott 1/80 határozat 10. cikkének (1) bekezdése, amelynek szövege szinte teljesen megegyezik az EK 39. cikk (2) bekezdésével, a tagállami munkapiacra jogszerűen alkalmazott török munkavállalók munka- és foglalkoztatási feltételei tekintetében a többi tagállam állampolgáira alkalmazandó kötelezettségekhez hasonlókat ír elő valamennyi tagállam számára (a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 77. pontja).
- 46 Amint azt már a Bíróság a jelen ítélet 37. pontjában kifejtette, a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet egyébként az osztrák szabályozás által az ausztriai munkástanácsokba való választhatósághoz kötött állampolgársági feltételre vonatkozik.
- 47 Amint azt már a Bizottság helyesen megállapította, semmi sem indokolja, hogy a Közösség és harmadik országok között megkötött más megállapodások klauzuláiban is megfogalmazásra került, a munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében az állampolgárság alapján történő bármely hátrányos megkülönböztetés eltörlése elvének — amely egyébként a Lengyelországgal és a Törökországgal kötött megállapodások során analóg módon került alkalmazásra — az EK-Szerződésben megfogalmazottól eltérő módon értelmezék (lásd a jelen ítélet 44. és 46. pontját).
- 48 Hasonlóan ahhoz, ami már az első kifogás során az Európai Uniót és az EGT-t illetően megállapításra került — és ugyanazon okokból — meg kell vizsgálni, hogy az

említett elvvel ellentétes-e olyan szabályozás alkalmazása — azon állampolgárokra, akik egy hasonló klauzulát tartalmazó megállapodás kedvezményezettjei, és akiket valamely tagállamban jogszerűen foglalkoztatnak —, amely Ausztriában van hatályban, azaz amely csupán azért tagadja meg a munkástanácsokhoz és az üzemi tanácsokhoz hasonló munkavállalói érdekképviselési és érdekvédelmi szervezetekbe való választhatóságot, mert az érintettek külföldi állampolgárok.

49 A kérdéses megállapodásokban megfogalmazott állampolgárság alapján történő hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve ugyanis azt jelenti, hogy minden munkavállaló — akár állampolgár, akár valamely érintett harmadik országból származik — azonos munka- és foglalkoztatási feltételekben részesül, és többek között egyenlő módon vehet részt a munkavállalói érdekképviselési és érdekvédelmi szervezetekbe való választásokon. Az állampolgárság alapján történő eltérő bánásmód ellentétes ezzel az alapelvvel.

50 Az osztrák kormánynak az ezzel ellentétes feltevése alátámasztására szolgáló érvei nem elfogadhatóak.

51 Egyrészt a fent hivatkozott Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 81–86. pontjában részletesebben kifejtett okokból az a körülmény, hogy az EK-Szerződés 48. cikkének (2) bekezdésében (jelenleg, módosítást követően, EK 39. cikk (2) bekezdése) alkalmazott „egyéb munka- és foglalkoztatási feltételek” fogalom az 1612/68 rendeletben, mégpedig a 8. cikk (1) bekezdésében — amely kifejezetten a szakszervezeti és hasonló tartalmú jogokra vonatkozik — pontosan kifejtésre került, míg a szóban forgó kétoldalú megállapodásokban nem, egyáltalán nem jelenti, hogy az említett fogalom jelentése az EK 39. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott jelentésnél szűkebb lenne, és így ne foglalná magában az érintett harmadik országokból származó munkavállalóknak azt a jogát, hogy az állampolgárokhoz

hasonló feltételekkel vegyenek részt a munkavállalói érdekképviseleti és érdekvédelmi szervezetek választásain.

- 52 Másrészt nemcsak a munka- és foglalkoztatási feltételek tekintetében történő hátrányos megkülönböztetés tilalma szabályának szövegéből — amely a Közösség és harmadik országok közötti különböző megállapodásokba is beillesztésre került, és amely az EK 39. cikk (2) bekezdésében foglaltakkal nagyjából azonos módon került megfogalmazásra —, hanem ezen megállapodások szövegösszefüggésének és célkitűzéseinek az EK-Szerződés szövegösszefüggésével és célkitűzéseivel történő összehasonlításából is következik, hogy semmi sem indokolja, hogy ennek a szabálynak más tartalmat kellene adni, mint amit a Bíróság a Szerződés 48. cikke (2) bekezdésének (módosítást követően jelenleg: EK 39. cikk (2) bekezdése) adott, az ASTI I. és ASTI II. ügyben hozott ítéletben (lásd analóg módon a Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 88. és 89. pontját).
- 53 Végeredményben ez az egyetlen értelmezés, amely megfelel az érintett megállapodások céljának és rendszerének, mivel az a tény, hogy az ilyen megállapodásokban részes harmadik országból származó munkavállalók, akiket valamely tagállam területén jogszerűen foglalkoztatnak, ugyanolyan munka- és foglalkoztatási feltételekben részesülnek, mint a tagállami állampolgársággal rendelkező munkavállalók, fontos lépést jelent egy olyan megfelelő keret megteremtése felé, amely lehetővé teszi az említett migráns munkavállalók fogadó tagállamokban történő fokozatos integrációját (lásd analóg módon a fent hivatkozott Pokrzepowicz-Meyer-ügyben hozott ítélet 42. pontját és a Wählergruppe Gemeinsamügyben hozott ítélet 79. pontját).
- 54 Ezen fejtegetésekre figyelemmel a Bizottság második kifogását is el kell fogadni.

55 Következésképpen a Bizottság keresete teljes egészében megalapozottnak tekintendő.

56 Ezért meg kell állapítani, hogy

- az Osztrák Köztársaság — mivel megtagadta az Európai Unió vagy az EGT más tagállamainak állampolgáraitól a munkástanácsokba való választhatóságot — nem teljesítette az EK 39. cikkéből és az 1612/68 rendelet 8. cikkéből, valamint az EGT-megállapodás 28. cikkéből eredő kötelezettségeit;

- az Osztrák Köztársaság — mivel megtagadta az üzemi tanácsokba, valamint az alkalmazotti és munkástanácsok közgyűléseibe való választhatóságot azon harmadik ország állampolgáraitól, amellyel a Közösség a valamely tagállamban jogszerűen foglalkoztatott munkavállalók munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetése tilalmának elvét előíró megállapodást kötött — nem teljesítette az e megállapodásból eredő kötelezettségeit.

A költségekről

57 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Az Osztrák Köztársaságot, mivel

pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

- 1) a) Az Osztrák Köztársaság — mivel megtagadta az Európai Unió vagy az Európai Gazdasági Térség más tagállamainak állampolgáraitól az alkalmazotti és munkástanácsokba való választhatóságot — nem teljesítette az EK 39. cikkéből és az 1992. július 27-i 2434/92/EGK tanácsi rendelettel módosított, a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet 8. cikkéből, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 28. cikkéből eredő kötelezettségeit.
  - b) Az Osztrák Köztársaság — mivel megtagadta az üzemi tanácsokba, valamint az alkalmazotti és munkástanácsok közgyűléseibe való választhatóságot azon harmadik ország állampolgáraitól, amellyel a Közösség a valamely tagállamban jogszerűen foglalkoztatott munkavállalók munka- és foglalkoztatási feltételekkel kapcsolatos hátrányos megkülönböztetése tilalmának elvét előíró megállapodást kötött — nem teljesítette az e megállapodásokból eredő kötelezettségeit.
- 2) A Bíróság az Osztrák Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások